

Paghimo sa observation well para sa controlled irrigation

PAGHIMO

1. Maghimo ug *observation well* gamit ang plastik nga tubo o kawayan nga 25 sentimetro (sm) ang gitas-on ug adunay 10 sm nga diametro. Kung gamiton ang kawayan, sigurohon nga walay buko sulod sa giputol mga gamit.
2. Butangan ug ilhanan ang tumoy sa tubo. Gikan sa kina-ibabwan nga parti o bahin sa tubo, maghimo ug marka o ilhanan nga 5 sm ug 10 sm ug pangalanan kini ug tig-ilinit o *dry season* ug tig-ululan o *wet season*.
3. Mogamit ug mano-manong barena o di-kuryenting barena nga adunay 3-5 milimetro (mm) ang diametro, maghimo ug mga buho kada 3 sm pahigda (*lengthwise*).
4. Sa laing bahin, ipabilin ang 5 sm nga gilay-on taliwala sa mga buho nga patindog (*cross wise*).

Step 1

Step 2

Step 3

Step 4

PAGTAUD SA OBSERVATION WELL

1. Paghuman ug tanum, mopili ug representanti nga lugar sa imong basakan diin ang *observation well* mahimo nga itaud. Ang panig-ingnan nga lugar mahimutang bali 1-2 metro gikan sa basakan nga pilapil aron ipahigayon ang makanunayong pagsusi sa tubig sa basakan.

Para sa basakan nga ang mga luwang adunay susama nga kahimtang, 1 lang ka *observation well* ang gikinahanglan. Sa laing bahin, ang mga nagkalain-laing kahimtang sa basakan, dunay nagkadayang grano sa yuta o gihabugon kinahanglan nga 1 ka *observation well* matag kategorya.

2. Sa mga pinili nga lugar, iduot ang tubo patindog diha sa yuta hangtud mapuno sunod birahon ug balik.
3. Kuhaon ang yuta nga nasulod sa tubo human kini gipataas ibabaw sa yuta pinaagi sa pagyabo sa yuta.
4. Balikon ang ikaduha ug ikatulo nga tamdanan hangtud nga ang ilhanan (*dry season* o *wet season*) nalang ang makita sa tubo tupong diha ibabaw sa yuta.
5. Ipahimutang ang *observation well* nga patindog ug susihon ang ilhanan sigon sa panahon sa ting-tanum (*dry season* o *wet season*) ug itupong sa yuta.

PAGGAMIT UG OBSERVATION WELL

1. Panahon sa tig-ulunan kung magpatubig, pasudlan ug tubig ang basakan tungod sa pinaka-taas nga bahin sa tubo. Sa laing bahin, panahon sa tig-ilinit, patubigan ang basakan hangtud moabot 5 sm ibabaw sa yuta o palibot sa linya nga dunay marka nga *wet season* o tig-ulunan.
2. Patubigan pag-usab gamit ang pinugngang irigasyon o pagpatubig kung wala nay makita nga tubig sulod sa *observation well*.

Wet season o
tig-ulunan

Dry season o
tig-ilinit

MAHINUNGDANONG PAHINUMDOM

- Sugdan ug patubig ang basakan pinaagi basi sa *observation well* 21-30 ka adlaw o 4 ka semana human sa pagtanum. Niining higayuna, ang mga semilya lig-on na ug nahimo na ang unang pagkamot.
- Sugdan ug patubig sa hapon, mga 3-4 pm, aron makonhuran ang evaporasyon ug makuha ang bintaha sa bugnaw nga tubig sa irigasyon.
- Panahon sa pagpanaha, ang humay ug ang yuta himsog na, dunay balansi nga hangin nga responsabli sa nagkadaiyang pisikal, kemikal ug biyolohikal nga kalihukan sa palibot sa gamut, busa dili na kinahanglan magpabaha.
- Mabaw nga pagdaro sa basakan human pag-ani. Kini makatabang pagtagana sa mabilin nga yamog ug makonhuran ang paglambo sa lapad ug lalum nga buak nga yuta, panahon sa tig-ilinit.
- Panahon sa pagpamulak kanunayon ang 5 sm nga kalagmon sa tubig diha sa basakan aron mali-kayan ang pagkapatay sa mga bulak tungod sa kakulangan sa tubig.
- Ang katapusang pagpatubig, kinahanglan usa ka semana sa dili pa mag-ani para sa balason nga yuta ug duha ka semana sa dili pa mag-ani para sa lapukon nga yuta.

Reviewed by:
Jovino de Dios